

Завдання блоку хімія (високі технології)

Задача 1. Природний хлор складається з двох основних ізотопів: ^{35}Cl (75.76 %) та ^{37}Cl (24.24 %), природний бром також має два основних ізотопи: ^{79}Br (50.56 %) та ^{81}Br (49.44 %). Які точні значення молекулярних мас (в а.о.м) можуть мати окремі молекули сполуки CH_2ClBr ? Якщо у вас є 1000 молекул цієї речовини, то скільки (приблизно) молекул кожної маси буде представлено? Чи будуть вони розрізнятися за фізичними або хімічними властивостями? Наявністю ізотопів для С та Н знехтувати.

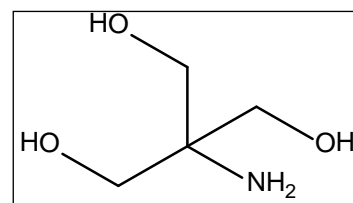
Задача 2. 22.4 мл газу А (н.у.) спалили. Після приведення системи до початкових умов утворилося 0.098 г безбарвної в'язкої рідини В. Якщо речовину В розчинити у воді та додати розчин гідроксиду барію, то утвориться 0.301 г осаду С.

- 1) Розшифруйте речовини та наведіть рівняння реакцій.
- 2) Намалуйте просторову будову молекул речовин А та В та вкажіть тип гібридизації центрального атома.
- 3) Де використовується речовина В?
- 4) Для реакції горіння речовини А (за умови достатньої кількості кисню) в різних літературних джерелах можна знайти альтернативні схеми, які приводять до утворення сумішей речовин. Наведіть такі схеми та вкажіть, які з них хімічно-коректні, а які – ні.

Задача 3. Молекула фулерену складається з 60 атомів С та має форму сфери діаметром 0.71 нм. Однією із найдорожчих речовин у світі є ендоедральний фулерен $\text{N}_2@\text{C}_{60}$ – тобто фулерен, всередині якого міститься молекула азоту. Його вартість складає 167 000 000 доларів за 1 г. Розрахуйте вартість фулерену $\text{N}_2@\text{C}_{60}$, який нанесений мономолекулярним шаром на поверхню площею 1 cm^2 .

Задача 4. Біологічний буфер TRIS є органічною основою загальною формулою $(\text{HOCH}_2)_3\text{CNH}_2$ та $K_b=1.15 \cdot 10^{-6}$.

1.817 г цієї сполуки розчинили у 500.00 мл води.

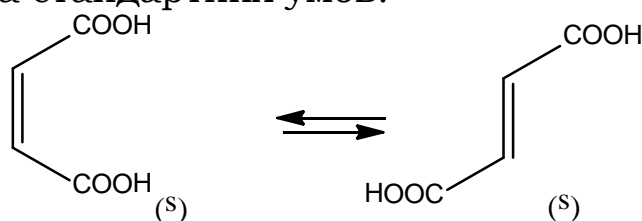

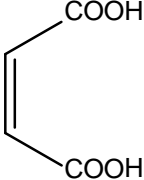
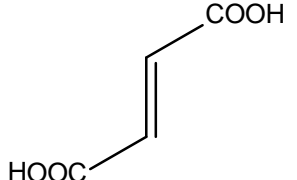
- 1) Розрахуйте концентрацію утвореного розчину у % та моль/л?
- 2) Який об'єм цього розчину потрібно використати для приготування 100 мл 0.001 М розчину TRIS?
- 3) Розрахуйте рН вихідного розчину TRIS.
- 4) Розрахуйте рН розчину після того, як до вихідного розчину TRIS додали 10 мл 0.2 М HCl?

Задача 5. Відомо, що сучасні монети звичайно виробляють із сплавів кольорових металів. Нерідко буває так, що хімічний склад сплаву, з якого виготовляють одні і ті ж самі монети, є різним у залежності від року виготовлення. Наприклад, всім відому 1 гривню карбували з латуні (1995, 1996 р.) та з алюмінієвої бронзи (2001-2003, 2013 роки). Запропонуйте можливі способи перевірки хімічного складу (хоча б якісного) таких монет (окрім як подивитися на дату випуску☺). Монети можна розчиняти, плавити тощо, а також використовувати додаткове обладнання. Бажано навести декілька принципово-різних способів.

Задача 6. Фумарова та малеїнова кислоти – просторові ізомери, які відрізняються взаємним розташуванням карбоксильних груп. За наведеними в таблиці даними розрахуйте, яка з наведених реакцій (пряма чи обернена), є більш імовірною за стандартних умов:

	Малеїнова кислота 	Фумарова кислота
$\Delta H_f^0 (s)$, кДж/моль	-790.6	-811.0
$S^0 (s)$, Дж/моль·К	159.4	166.1

s (solid) – у твердому стані; ΔH_f^0 – стандартна ентальпія утворення з простих речовин; S^0 – стандартна ентропія. Дані наведено за webbook.nist.gov.

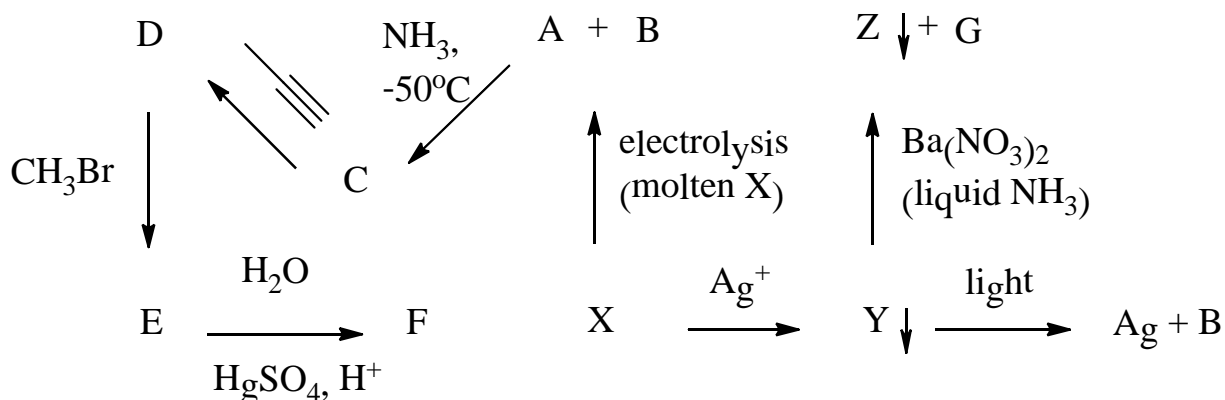
Задача 7. Суміш водню та азоту з середньою молярною масою 7.2 г/моль пропустили над нагрітим до 400°C залізо-оксидним каталізатором. Після проходження реакції середня молярна маса газової суміші становила 7.66 г/моль.

- 1) Розрахуйте ступінь перетворення азоту в амоніак.
- 2) 2 моль вихідної газової суміші вмістили в реактор об'ємом 10 л та провели реакцію при 400°C з таким самим виходом амоніаку. Розрахувати початковий та кінцевий тиск в системі.
- 3) Чому дорівнюватиме константа рівноваги у цьому випадку?

Задача 8. Через захищену від доступу повітря електролітичну комірку з електродами з металу X, заповнену 25% водним розчином амоніаку, пропускали електричний струм $I=0.1$ А протягом 45 хвилин. Вага аноду зменшилася на 0.1778 г, а зовнішній вигляд розчину не змінився.

- 1) Визначіть метал X.
- 2) Які зміни відбудуться з розчином після електролізу, якщо його залишити на повітрі?
- 3) Напишіть рівняння всіх реакцій, що відбуваються.

Задача 9. Нижче наведена схема перетворень для сполуки X:

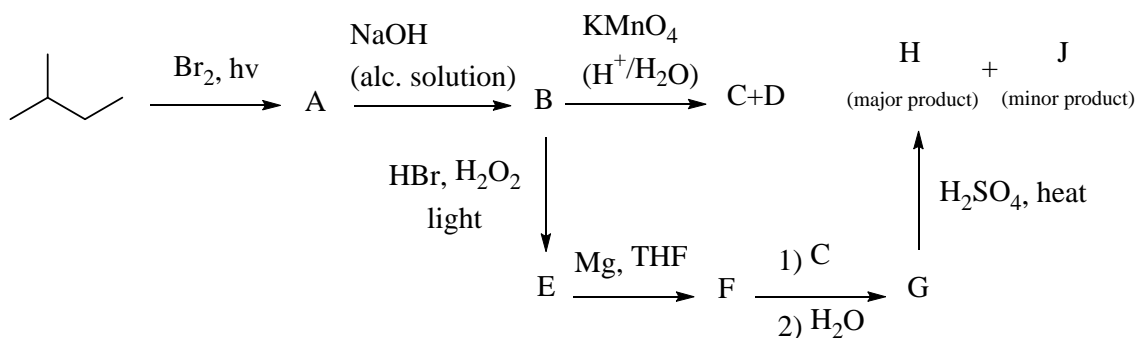
Розшифруйте усі речовини та наведіть рівняння реакцій, якщо:

- 1) X використовується у медицині, як джерело катіонів лужного металу А при його нестачі в організмі;
- 2) При електролізі розплаву X утворюються А та газ В;
- 3) Осад Y нерозчинний у воді, але розчинний у рідкому аміаку, в якому можлива його реакція обміну з нітратом барію;
- 4) З 14.9 г сполуки X можна отримати 20.8 г Z;

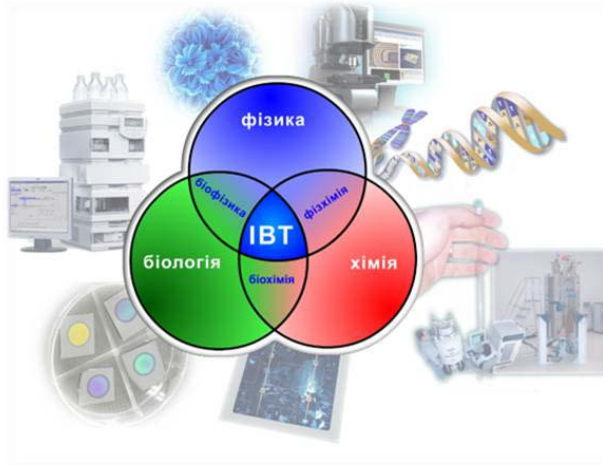
Чи відрізняються продукти електролізу солі X у водному розчині від продуктів, що утворюються при електролізі її розплаву. Якщо так - наведіть рівняння реакцій. Як використовуються ці продукти в побуті та промисловості?

Додаткове запитання: Поясніть, чому сполука С має темно-синє забарвлення.

Задача 10. Нижче наведена схема перетворень:

- 1) Розшифруйте речовини та наведіть рівняння реакцій, якщо речовина D – кислота
- 2) Наведіть механізми перетворень:
  - а) B → E. Як називається цей ефект?
  - б) F → G (стадія 1 – реакція F з C, де утворюється проміжний продукт G₁, стадія 2 – реакція G₁ з водою)
- 3) Чому утворення H є більш імовірним, ніж утворення J (наведіть механізм)?
- 4) Назвіть усі сполуки за номенклатурою IUPAC.

**Завдання блоку електроніка (високі технології)
або**

**Завдання блоку прикладна фізика (нанофізика та
комп'ютерні технології)**

Задача 1. Корабель, що рухається по річці, дає звуковий сигнал з частотою $\nu_0 = 400$ Гц. Спостерігач, який стоїть на березі, сприймає цей сигнал як коливання з частотою $\nu = 395$ Гц. Знайти швидкість, з якою рухається корабель. Наближається він до спостерігача чи ні? Швидкість звуку в повітрі $V = 340$ м/с.

Задача 2. Об'ємна втрата води через гідротурбіну $Q = 3$ м³/с. Вода потрапляє в турбіну зі швидкістю $v_1 = 6$ м/с і виходить з неї зі швидкістю $v_2 = 2$ м/с на рівні, що знаходиться нижче рівня входу на $H = 1.5$ м.

ККД турбіни разом із двигуном $\eta = 0.8$. Знайти потужність турбіни N_T і можливий річний видобуток енергії $W_{\text{річ}}$.

Задача 3. Із двох точок одночасно кинуті два тіла під кутами α і β до горизонту зі швидкостями u_0 і v_0 відповідно. Знайти відносну швидкість w обох тіл і відносну відстань Δr між ними, вважаючи, що тіла рухаються в одній площині.

Задача 4. В об'ємі $V_1 = 30$ л міститься насичена пара при температурі $t = 100$ °С. Яку роботу слід виконати для того, щоб шляхом ізотермічного стиснення зменшити об'єм пари до $V_2 = 15$ л? Об'ємом води, що утворилась при конденсації, знехтувати.

Задача 5. Скільки ходів (циклів) n необхідно зробити поршневому насосу, який засмоктує об'єм $v = 400$ см³ повітря при

кожному проході, щоб відкачати повітря зі скляного балону ємністю $V=1$ л, до тиску $p_n=10^2$ Па, якщо початковий тиск у балоні $p_0=10^5$ Па? Температуру повітря вважати постійною.

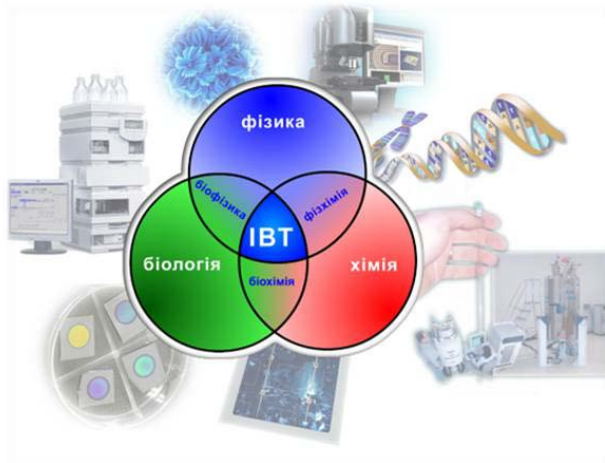
Задача 6. У центрі диску, що зроблений з матеріалу із коефіцієнтом лінійного розширення α є отвір, діаметр якого при температурі t_1 дорівнює D_1 . На скільки градусів потрібно нагріти диск, щоб в отвір змогла пройти кулька діаметром d ?

Задача 7. Професор, перевіряючи свої окуляри, отримав на підлозі кімнати дійсне зображення лампи, що висить на висоті $H=3$ м, тримаючи скло окуляра під лампою на відстані $h=1$ м від підлоги. Яка оптична сила скла?

Задача 8. Конденсатор з паралельними обкладками, з ємністю C заряджається акумулятором до різниці потенціалів U . Акумулятор відмикають і встановлюють керамічну пластинку ($k=6.5$) між обкладками. Яка потенціальна енергія системи конденсатора-обкладок до і після встановлення керамічної пластини на місце? $C=13.5$ пФ, $U=12.5$ В.

Задача 9. Дві частинки зафіксовані на місці. Перша частинка, що знаходиться на початку координат має заряд $q_1=+8q$, а друга частинка має заряд $q_2=-2q$. Відстань між частинками L . В якій точці, крім нескінченності, можна розмістити протон так, щоб врівноважити силу взаємодії (рівнодійна сил дорівнює нулю)? Це буде стабільна чи нестабільна рівновага?

Задача 10. Дві однакові кульки мають однакову вагу і заряд підвішені на нитках, що мають однакову довжину, занурюються в рідкий діелектрик з густиною ρ_1 і діелектричною проникливістю ϵ_1 . Якою мусить бути їхня густина матеріалу, щоб кути їхнього розходження були б однакові як в рідині так і в повітрі?

Завдання блоку біологія (високі технології)

Задача 1. Земна поверхня одержує 2 Дж/см^2 сонячної енергії за хвилину. Яка кількість глюкози синтезується в 1000 листках однієї рослини, якщо середня площа одного листка 10 см^2 , довжина (тривалість) світлового дня 16 год, а коефіцієнт переходу сонячної енергії в енергію хімічних зв'язків 10%?

Задача 2. У результаті схрещувань установили, що частота кросинговеру між генами дорівнює: $C - B = 8\%$, $D - F = 6\%$, $A - B = 9\%$, $A - F = 4\%$, $A - C = 1\%$, $C - D = 3\%$, $A - D = 2\%$. Спробуйте визначити порядок генів у хромосомі.

Задача 3. На одному з островів зареєстровано 10 000 лисиць, серед яких було 9 білих, решта – руді. Рудий колір домінує над білим. Визначте концентрацію алелів білого і рудого кольорів у цій популяції.

Задача 4. У палеонтологічних залишках стегоцефала міститься 48% початкової кількості радіоактивного калію ^{40}K . Визначити геологічний вік знахідки, якщо період піврозпаду ^{40}K дорівнює 300 млн років.

Задача 5. У посівний матеріал озимої пшениці випадково потрапило насіння жита. На 10 000 зернин пшениці припадало 2 зернини жита. Одна рослина пшениці дає у виробничому посіві в середньому 50 зернин, а одна рослина жита в посіві пшениці – 80. Під час зимівлі виживає в середньому 70% усіх рослин пшениці й 90% жита. Як зміниться співвідношення зерен пшениці й жита через три роки пересіву? Як зміниться це співвідношення у разі суворої зими?

Задача 6. У зоопарку білого ведмедя годували рибою, яка харчувалася водоростями, що містили у своїх клітинах 0,2 мг отрутохімікатів на 1 тону. Чи не зашкодить це здоров'ю

ведмедя, маса якого 600 кг (63% становить вода). Допустима концентрація отрутохімікатів у клітинах ведмедя 0,01 мг/кг ваги.